

2^ο ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ (Α' ΛΥΚΕΙΟΥ)

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ

Το χάσμα γενεών... μετριέται και με λέξεις

[...]Πεδία συνεννόησης

Πρόκειται για τη σύγχρονη γλώσσα των νέων, ένα είδος αργκό, «κοινωνιολέκτου», όπως την ονομάζουν οι Έλληνες γλωσσολόγοι, η οποία τείνει να υιοθετηθεί και από άλλες ηλικιακές ομάδες. Ορισμένες φράσεις παλαιότερης αργκό μπορεί και να αποτελούν πεδία συνεννόησης μεταξύ διαφορετικών γενεών, όπως το «τα πήρα στο κρανίο» ή «στάνιαρα», που αποτελούν πλέον κομμάτι της καθομιλουμένης. Ωστόσο, υπάρχουν πιο πρόσφατα λεκτικά δημιουργήματα των νέων, τα οποία ουδόλως αναγνωρίζουν οι πρεσβύτεροι.

Ετσι, είναι αρκετά σπάνιο να καταλάβει ένας σύγχρονος πατέρας τον 17χρονο γιο όταν τον ακούσει να λέει «όλη η φάση ήταν κλάιν μάιν» (η κατάσταση ήταν άνευ ουσίας, τρέχα γύρευε)!

Δεν είναι λίγοι οι επικριτές των νεανικών «πειραματικών νεολογισμών», φιλόλογοι αλλά και οι ίδιοι οι γονείς, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι αποδυναμώνεται η ελληνική γλώσσα. «Μπορεί η γλώσσα να είναι ζωντανός οργανισμός και να αφομοιώνει τους νεωτερισμούς και τις όποιες επιδράσεις, να προσαρμόζεται στις εξελίξεις, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι είναι και το ιδανικό. Είναι σαν να προσαρμόζεται ο άνθρωπος, ένας ζωντανός οργανισμός στα μεταλλαγμένα τρόφιμα. Αυτό έχει κόστος. Το ίδιο συμβαίνει και στη γλώσσα», υποστηρίζει στην «Κ» ο φιλόλογος κ. Σάκης Ανδρουλάκης και εξηγεί ότι «η εκτεταμένη χρήση της αργκό έχει αντίκτυπο στον πολιτισμό, διότι όταν η γλώσσα γίνεται πιο φτωχή, τότε και η σκέψη γίνεται πιο φτωχή, αφού η σκέψη αντικατοπτρίζεται στη γλώσσα και αντιστρόφως. Ετσι, επιφανειακό λεξιλόγιο ισοδυναμεί με επιφανειακή σκέψη. Επομένως, είναι χρέος του εκπαιδευτικού να μεταδώσει στους μαθητές του τη δύναμη της ποιότητας του λόγου και να μην υποτιμήσει το πρόβλημα της αργκό». Ωστόσο, αρκετοί γλωσσολόγοι υποστηρίζουν το αντίθετο, ότι δηλαδή η γλώσσα εμπλουτίζεται και ζωντανεύει και άρα δεν κινδυνεύει να αλλοιωθεί. «Δεν παθαίνει τίποτα η ελληνική γλώσσα από τις παρεμβάσεις που επιχειρούν οι νέοι και αυτή είναι μία θέση διατυπωμένη από την πλειονότητα των ειδικών επιστημόνων», λέει στην «Κ» η κ. Μαρία Θεοδωροπούλου, λέκτορας στο ΑΠΘ και επιστημονική συνεργάτης του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, στο τμήμα Γλωσσολογίας. «Οι περισσότεροι γλωσσολόγοι όταν αναφέρονται στη γλώσσα των νέων μιλούν για μια γλώσσα δημιουργική, που μπορεί να υιοθετείται και από μεγαλύτερες ηλικίες ως ένδειξη νεανικότητας. Οι νέοι είναι ζωντανοί σε όλα τους, νιώθουν την ανάγκη να διαφοροποιηθούν, οπότε η «κοινωνιολέκτός τους» είναι δείκτης ταυτότητας και συνοχής της παρέας. Είναι άλλο η κοινή νέα ελληνική που χρησιμοποιούμε και άλλο η γλώσσα που χρησιμοποιούμε στην παρέα. Φυσικά, οι νέοι έχουν την ευελιξία να μη χρησιμοποιούν αργκό σε επίσημες περιστάσεις».

Ιστορικά, μορφές νεανικής γλώσσας υπήρχαν ήδη σε προηγούμενους αιώνες. Ωστόσο, η γλώσσα των νέων έγινε μαζικό φαινόμενο μεταπολεμικά και κυρίως τα τελευταία 30 χρόνια. Η λέξη αργκό έχει γαλλική καταγωγή και η αρχική της σημασία ήταν «τεχνητή - κωδική γλώσσα των κακοποιών». Εν

συνεχία η μεταφορική της έννοια αφορούσε την ορολογία επαγγελματιών και την ιδιόλεκτο κλειστών κοινωνικών ομάδων. Σύμφωνα με το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, τα πιο χαρακτηριστικά γλωσσικά ιδιώματα είναι η γλώσσα των νέων, τα κουτσαβάκικα (η μάγκικη λαϊκή), η γλώσσα των τοξικομανών, των μηχανόβιων, των στρατιωτικών, του ιππόδρομου κ.ά.

«Τα ειδικά λεξιλόγια που αφορούν κυρίως συγκεκριμένες επαγγελματικές ομάδες δεν συνιστούν τα ίδια αργκό αλλά μπορούν να την εμπεριέχουν, αρκεί το ειδικό λεξιλόγιο να είναι ανεπίσημο», αναφέρει στην «Κ» η κ. Ρέα Δελβερούδη, λέκτωρ Γλωσσολογίας στο τμήμα Γαλλικής Γλώσσας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σύμφωνα με την ίδια, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι μέρος της ορολογίας των ναρκωτικών περνάει από αυτό το ειδικό λεξιλόγιο στο λεξιλόγιο της πιο κοινής αργκό. «Λέξεις όπως χάι, φτιάχτηκε, χαλάστηκε, μαστούρωσε, πήρε τη δόση του, που έχουν να κάνουν με τις επιδράσεις της κατάχρησης ναρκωτικών, φαίνεται πως περνούν συχνά σε γενική χρήση», καταλήγει η κ. Δελβερούδη.

Έλενα Καρανάτση, άρθρο στην «Καθημερινή»

Β. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου (100-110 λέξεις) (μονάδες 25)
2. Σύμφωνα με την αρθρογράφο, ποιες είναι οι βασικές απόψεις που διατυπώνονται για τη γλώσσα των νέων; (μονάδες 10)
3. Να αναπτυχθεί η άποψη σε μια παράγραφο: «Είναι άλλο η κοινή νέα ελληνική που χρησιμοποιούμε και άλλο η γλώσσα που χρησιμοποιούμε στην παρέα». (80-100 λέξεις) (μονάδες 10)
4. Να γραφούν τα αντώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου. (μονάδες 5)
5. Να βρεθούν τα συνθετικά των λέξεων. Με το β' συνθετικό να γραφεί μια νέα σύνθετη λέξη: γλωσσολόγοι, συνεννόησης, αποδυναμώνεται, μεταδώσει, υποτιμήσει. (μονάδες 5)
6. Αφού αναγνωριστεί το είδος της σύνταξης, να μετατραπεί στο άλλο: «... που μπορεί να υιοθετείται (η νεανική γλώσσα) και από μεγαλύτερες ηλικίες ως ένδειξη νεανικότητας.» (μονάδες 5)
7. Χαρακτηριστικό της σύγχρονης κοινωνίας είναι το χάσμα γενεών που υπάρχει ανάμεσα στους μεγαλύτερους και στους μικρότερους στην ηλικία. Για ποιους λόγους κατηγορεί ο ένας τον άλλο και γιατί; Υπόθεσε πως το κείμενο θα δημοσιευτεί σε σχολική εφημερίδα. (400-450 λέξεις) (μονάδες 40)